

BISERIC'A si SCOLA.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMNECA.

Pretulu abonamentului:

Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—cr.
 „ „ „ „ „ jum. anu 2 .. 50 „
 Pentru Romani'a si strainetate pe an 14 franci
 „ „ „ „ „ „ j. a. 7 franci

Pretulu insertiuniloru:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
 cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondintiele se adreseze la Redac-
 tiunea dela

„BISERIC'A si SCOLA“

Er banii de prenumeratiune la

TIPOGRAFI'A DICEESANA in ARAD.

Impartirea factica a fondurilor comune.

Cu ocaziunea despartirii hierarchice intre romanii si serbii gr. or. ortodosi la anulu 1872 si respective la anulu 1874. cuot'a romaniloru din averile pana aci comune cu serbii — in suma de 459.264 fl. 88 cr. s'au pus sub administratiunea si manipularea unei episcopii numite „Episcopía provisoría a fondurilor comune.“ Fondurile aceste adeca unele din ele, erau ale dieceselcru aradane si caransebesiane si pentru aceea erau „comune“ si se administrau de episcopía numita, carea si-avea resiedinti'a in Aradu, dar se controla de sinodele ambelorú diecese. — Comuniunea acést'a in decursulu aloru 8—9 ani a datu ansa la multe vorbe in sinodele eparchiali precum si in congressu, cáci se formasera dóne pareri cu privire la manipulare: unii voiau despartirea fondurilor intre diecesele composesóre, altii voiau a sustiené comuniunea. Si unii si altii si-aveau argumente si motive si se si foloséu de ele a-une-ori si cu inversiunare; in fine despartirea se decretá in sinode si in congressu si delegatiunile ambeloru sinode se intr'unira la capetulu anului trecutú ca se efectuésca in facta impartirea fratiésca.

Pentruca inse operatulu episcopíei si a comisiunei delegationali revediatóre se se completeze si cu unu conspectu detaiatu despre partea din singutaticcele fonduri, ce se cade fiacarei diecese se primésca in realitate, — s'a insarcinatu o subdelegatiune de patru membrii, carea cu posibil'a grabire pe bas'a hotaririloru sinodali si congressuali, se prepare unu elaboratu completatu si pe candu va fi gata, se face a se convocá de nou delegatiunile spre esecutarea despartirii factice.

La 3/15 l. c. se intr'unira de nou delegatiunile in Aradu, anume din dieces'a *Aradului*: par. vicariu-protosincelu *Ieroteiu Belesiu* (ca presiedinte), par. ieromonachu-profesoru *Vasiliu*

Mangra (notariu), apoi dnii: *L. Ionescu*, *Dim. Bonciu*, *I. P. Desseanu*, *Dr. N. Oncu*, *G. Dringaru* si *N. Zigrea*, (par. ppbiteru *G. Cratiunescu* a absentatu). — Din dieces'a *Caransebesiului*; par. protosincelu *Filaret Must'a*, par. ppbiteru *G. Pesteanu*, par. ppbiteru *M. Popovicu*, apoi dd. *Iuliu Petricu*, *G. Bartolomeiu* (notariu), *G. Popovicu*, *Ar. Damaschinu* si *Sofr. Didraga* (dlu *G. Ioanovicu* a absentatu). — Patru dile decursera esaminárele asupra elaboratului subdelegatiunei si ca resultatu alu acestoru lucrári suntemu in positiune a comunicá urmatórele:

I. Dieces'a *Aradului* primese in eschisiva proprietate din

A. Fondulu bisericescu clericalu

1. In capitale din obligatiuni private impreuna cu accesoriile lorú sum'a 273,285 fl. 76 cr.
2. In bani depusi la cass'a parsimoniala pr. aradana 7,150 fl. 35 cr.
3. In realitati 8,863 fl. 86 cr.
4. In vadii nerestituite 136 fl. — cr.

B. Fondulu scolaru si auct'a

1. In capitale din obligatiuni private 23,283 fl. 1½ cr.
2. In bani depusi la cass'a parsimoniala aradana pr. 7,006 fl. 20 cr.
3. Realitatiile fondului scolaru aradanu 8,057 fl. 81½ cr.
4. Auct'a numita A. in restantii 13,595 fl. 2 1½ cr.
5. Auct'a numita B. in bani pusi la cass'a de pestrare pr. ar. apoi in restantia de aucte in nainte de 30 Iuniu 1872 si dupa 1 Iuliu 1872 2,430 fl. 29 cr.
6. Auct'a numita C 1½ in bani depusi la cass'a de pestrare 967 fl. 68 cr.
 apoi in restantia de aucta 727 fl. 74 cr.
 411 fl. 25 cr.

C. Fondulu pensionalu

1. In capitale din obligat. priv 14740 fl. 01 cr.

D. Fondulu Balla

1. In capitale din oblig. priv. 7,078 fl. 41 cr.
2. In bani depusi la cass'a de pestrare 1,355 fl. 99 cr.

3. In pretensiunea din realitatile lui Cristoforu Szegedinacz 47 fl. 83 cr.

E. Fondulu seminarialu Rajacsics

1. In capitalu dela oblig. priv. 331 fl. 25 cr.
2. In bani depusi la cas'a de pestrare. 945 fl. 41 cr.

F. Apartienentele acestoru fonduri insirate sub A. B. C. D. si E si anume:

1. Cautiunea debitorilor depozitata la cass'a parsimoniala 92 fl. 07 cr.
2. Alte deposite ale debitorilor totu la cass'a parsimoniala pr. aradana 1566 fl. 66 cr.

G. Fondulu convictualu aradani

carele de altcum si pan'aci a fostu proprietatea eschisiva a diecesei aradane.

1. In capitalu de oblig. priv. 6237 fl. 28 cr.
2. In bani depusi la cass'a de pestrare 2205 fl. 46 cr.

H. Tote contractele de aucta privitorie la comunele de pe teritoriulu diecesei Aradului, archiv'a, mobilele si recuisele insemnate in punctele e) si f) alu documentului de predare si primire.

In fine pe bas'a reportului subdelegatiunei de dto 16 Fauru a. c. ca rezultatulu manipularii separate ale fondurilor dela 1 Ianuariu pan'la 16 Fauru a. c.

I. Pe sem'a toturoru fondurilor

1. In bani depusi la cass'a de pestrare 11000 fl. — cr.
2. In bani gata 3270 fl. 37 cr.

II. Mai departe se predau diecesei Aradului si se primescu numai spre administrare:

K. Pretensiunile de sub procesu in suma de 10.427 fl. 74 cr.

L. dubiose " " " 1.490 fl. 18 cr.

reservandu-se proprietatea comuna cu $\frac{3}{5}$ parti pentru dieces'a Aradului si cu $\frac{2}{5}$ parti pentru dieces'a Caransebesiului asupra eventualeloru incassari ale acestoru pretensiuni.

M. Fondulu comuneloru micste, depusu la cas'a de pestrare pr. ar. 13.749 fl. 78 cr. érași ca fondu comunu.

Dieces'a Caransebesiului prin delegatii ei primescu urmatorele valori si averi:

I. In eschisiva proprietate din

A. Fondulu bisericescu-clericalu.

1. In capitale din obligatiuni private 41.809 fl. 98 cr.
2. In bani depusi la cas'a de pestrare pr. ar. 91.299 fl. 22 cr.
3. In bani depusi la instit. de creditu si economii „Albina“ din Sibiu 53.392 fl. 81 cr.
4. In obligatiuni rurali de statu 10.500 fl. — cr.

B. Fondulu scolaru si auct'a.

1. in obligatiuni private 7.437 fl. 43 cr.
2. in bani depusi la cas'a de pestrare pr. ar. 6.790 fl. 81 cr.
3. in obligatiuni rurali de statu 10.500 fl. — cr.
4. in auct'a numita A) restantii 12.494 fl. 40 $\frac{1}{2}$ cr.
5. in auct'a B) depusi la cas'a de pestrare 5.241 fl. 81 cr.
apoi
in restantia de aucta nainte de 30 Iun. si dupa 1 Iuliu 1872 7015 fl. 58 cr.

6. in auct'a C $\frac{1}{2}$ in bani depusi la cas'a de pestrare pr. ar. 448 fl. 07 cr.
in restantii 778 fl. 98 $\frac{1}{2}$ cr.

C. Fondulu pensionalu.

1. In bani depusi la cass'a de pestrare pr. ar. 4533 fl. 92 cr.
2. In libelulu fondului Balla dela cass'a de pastrare pr. ar. 330 fl. — cr.
3. In obligatiune de statu rurala 5250 fl. — cr.

D. Fondulu Balla.

In bani depusi la cass'a parsim. pr. ar. 5402 fl. 62 cr.

E. Fondulu seminarialu Rajacsics.

1. In obligatiuni private 562 fl. — cr.
2. In bani depusi la cass'a de pestrare pr. ar. 236 fl. 16 cr.

F. Tote contractele de aucta privitorie la comunele de pe teritoriulu diecesei Caransebesiului apoi

G. Cass'a de feru Wertheim et Wiese in natura.

H. Actele relative la pretensiunile din obligatiunile private ale acestei diecese precum si din archiva actele de procesu consemnate in conspectu.

In fine pe bas'a raportului subdelegatiunei de datulu 16 Fauru a. c. ca rezultatulu manipularii separate a fondurilor dela 1 Ian. pana la 16 Febr. a. c.

I. Pe sem'a toturoru fondurilor susatinse.

1. In bani depusi la cas'a de pestrare pr. ar. 5000 fl. — cr.
2. In bani gata 10.223 fl. 90 $\frac{1}{2}$ cr.

Conformu regulamentului de impartire votatu de ambele sinode eparchiali, separarea fondurilor intre diecese s'a facutu la 1. Iuliu 1883, sum'a loru se urcase la cifr'a de 653.820 fl. 34 cr. Unu crescamentu imbucuratoriu e acest'a in 9—10 ani vertosu deca luamu in socotintia, ca dela 1876 incocia pe fia-care anu s'a spesatu cate 22 mii la sustinerea consistorieloru si a epitropiei manipulaute. — Fia, ca si pe viitoriu se se pota constata asemenea prosperare si rezultate!

Dupa efectuירה despartirei, membrii delegatiuniloru se presentara in corpore la *Prea Sânt'a Sa Par. Episcopu*, spre a-i aduce multiamita pentru inlesnirea, ce Prea Sânt'a Sa a intinsu delegatiloru in lucrarile loru.

Despre predici in biserică. *)

Intru toti timpii s'a recunoscutu necesitatea de a predică in biserică, pentruca predic'a buna a potutu se misce inim'a ascultatoriloru; nu trebuie inse se ne amagimu, ca biseric'a are si astadi lipsa de atata predica, precum a avutu pote in timpul tre-cutu, caci bine se ni insemnamu — alte timpuri suntu de presinte.

Crestinetatea s'a latitu prin predici, nime nu trage la indoieila; si este forte naturalu, pentruca

*) Nu consintim cu dlu antoru in vederile cuprinse in acestu articlu: lu-publicamu totusi pentru ca se servesca de lamurire celoru interesati
R e d.

intr'altu chipu nici se potea acést'a: atunci inse a fostu vórba de latirea crestinismului, astadi inse este vórba de conservarea credintiei ce o amu mostenitu dela biseric'a strabuna.

Déca intru latirea crestinismului aflámu resultatulu obtienutu dela predici — adeca dela „binevestirea cuventului,” este fórté usioru de intielesu — daca vomu luá in consideratiune cá in timpulu acel'a n'a esistatu cultulu divinuu de astadi; biseric'a atunci n'a avutu preoti sevársitori ai taineloru, ci preoti binevestitori ai cuventului, adeca predicatori: de aici deducemu cá dupa-ce s'a latitu odata crestinismulu, s'a asiadiatu cultulu divinuu ce l'amu mostenitu si noi; acést'a o afirmu pentru cá eu nu mi aducu aminte se fiu auditu in teologi'a nóstra invetiandu-se — cá cultulu divinuu de astadi ar fi esistatu si pe timpulu ss. Apostoli; aceea inse inse se scie, cá insusi Mantuitorulu — intemeiatorulu bisericeii din legea cea nóua — n'a datu apostoliloru sei nici o indrumare in privint'a cultului divinuu; ci Mantuitorulu in descoperirile sale ddiesci enunsiandu principiele bisericeii „credint'a, dragostea, si nedejdea” — a disu apostoliloru „Mergandu invetiati tóte némurile invetiandu-i se pazésca tóte cáte amu poruncitu vóue” (Mat. XXVIII. 19. 20.)

Precumu s'a latitu deci crestinismulu, asia s'a provediutu si lipsele ce s'au aratatu, pana candu amu ajunsu la constituirea clerului; acést'a — adeca constituirea clerului — au fostu provocata de necesitate, cáci apostolii nu erau de ajunsu pentru tóte lipsele crestiniloru; apostolii adeca erau ocupati preste mesura cu vestirea cuventului lui Dumnedieu, ér pentru sevársirea celoralalte afaceri ale crestiniloru au insemnatu pre altii din invetiaceii loru; si anume aflámu — cá mai antáiu au lnatu apostolii lorusi de ajutoriu pre cei dintáiu siepte diaconi, precumu adeveresce Scriptur'a (Faptele apostoliloru c. VI.)

La inceputulu crestinismului deci aflámu numai pre cei 12 apostoli, si pre cei 7 diaconi: mai târdiu apoi aflámu Episcopi, preoti si diaconi: — Apostolii erau binevestitorii cuventului, preotii sevársitori ai taineloru; éra diaconii impartiau milostenia, cerceau si mangaiu pre cei bolnavi si seraci.

Acumu se vedemu cá in fapta cine suntu urmatorii adevérati ai apostoliloru, si acést'a pentru ca se potemu face deschilinire intre chiamarea apostolésca si intre chiamarea prectiésca.

Unii scrietori in acésta privintia dupa mine — au mersu fórté departe candu au derivatu cá preotii de astadi ánea suntu urmatori ai apostoliloru; eu ca preotu dicu, cá urmatorii nemidlociti ai apostoliloru in fapta suntu numai Episcopii; ei au mostenitu tóte drepturile apostoliloru, prin urmare si sarcin'a apostoliei adeca a „vestirei cuventului divinuu,” a predicii.

Preotii suntu numai coajutatorii acestor'a intru sevársirea taineloru, pentrucá dñsui nu potu ajunge la sevársirea tuturoru lipseloru duhovnicesci ale crestiniloru, prin urmare si chiamarea loru difere fórté un'a de alt'a.

Cumca intru adevéru Episcopii suntu urmatorii nemidlociti si adevérati ai apostoliloru, se va convinge ori si cine care va ceti istori'a bisericésca alui Eusebiu Pamfilii.

Fiindu in curatu cu aceste, acum revinu acolo de unde amu purcesu, se constatu adeca, cá biseric'a de astadi nu are atáta lipsa de predica, precumu a avutu la inceputu, intielegu in provinciile lo-

cuite numai de crestini; — cáci déca amu voi se estindemu si in timpulu de fatia bisericea — in provintii locuite de necrestini, atunci de sine se intielege, cá fara predica nu amu poté ajunge la nici unu resultatu; candu dicu inse ca bisericea de astadi nu are lipsa de multa predica, prin acést'a nu voiescu a dice ca din acestu motivu preotii se fia scutiti dela sarcin'a de a predicá, — ci din contra o recomendu acést'a preotiloru, inse cu fórté mare precautiune si pe langa multe reserve, din urmatórele consideratiuni: anume antáiu, pentrucá astadi nu avemu de a predicá la necrestini ci la crestini; a dóua: cultulu divinuu de astadi alu bisericeii nóstre e atátu de estinsu, incátu déca i-vomu adauge tot-deuna si cáte o predica, prin acésta vomu instrainá si mai multu crestini dela bisericea.

Ce deschilinire este intru a predicá la crestini si intru a predicá la necrestini, este usioru de intielesu; luandu acum positiunea predicatoriului facia de crestini, o aflámu cu multa mai grea decátu fatia de necrestini: in timpulu candu predicatorii cuventului divinuu aveau de lucru cu necrestini, ei — adeca predicatorii — aveau indrumare precumu aflámu in cartea a doua a S. Pavelu catra Timoteiu c. IV. 2. „Propoveduesce cuventulu, staruesce pentru acést'a cu vreme si fara vreme, mustra, cértá, indéma cu tóta indelunga-rabdarea si cu invetiatur'a.” — Acést'a inse astadi nu e recomandabila, de-oparte pentru-cá toti omenii suntu crestini anca dela peptulu maicei loru, de alta parte — prin astfelu de purcedere fiacare predicatoru si-aru castigá numai ur'a si dispretiulu tuturor'a: spre a dovedi acést'a mi-permitu se aducu nainte aci unu casu ce se póte intemplá, si anume: se ne inchipuimu o bisericea romanésca intr'unu orasiu óre care, care bisericea are multi credinciosi din clas'a inteligintiei; este sciutu de comunu, cá inteligintii cu putiena exceptiune (iertare pentru spresiune) dau fórté putienu pe cele bisericesci, ér poporulu vediendu pre inteliginti, se silesce a imitá pre acei'a: acum se ne inchipuimu pre preotulu dela acea bisericea urmandu poruncii apostolesci citate mai susu — se se puna la dat'a ocaziune a predicá, prin care predica indemmandu pre credinciosii sei a umblá la bisericea — si intr'altelu se mustre dupa demandarea apostolica pre cei ce nu umbla la bisericea; — intrebú ce resultatu va obtiené acestu predicatoru? Asemine casuri potu fi nenumerate!!

In timpurile nóstre fiacare preotu predicatoru trebue se urmeze invetiaturei carea dice: „Slugii Domnului nu i-se cade sè se sfadésca, ci blandu se fia catra toti” (2. Tim. II. 24) pentru acést'a trebue se fia preotulu cu fórté mare precautiune in predicele ce le spune, si se nu predice si atunci candu prin aceea face numai greutate ascultatoriloru sei, ci sè predice la timpu bine venitu, cáci numai asia va poté obtiené resultatu.

La multi — deschilinitu la unii — inteliginti — le place a intoná, cá poporulu nu cercetéza bisericea din cauza cá nu-i se tienu predici, ce inse este neadeveru in intielesulu strensu alu cuventului, ceea-ce voi dovedi cu alta ocaziune.

Se scie din esperintia, cá la predic'a multa poporulu cam de róndu dice „vorba multa seracia:” — pe langa acést'a amu mai observatu, cá poporului nu-i pré placu predicele moderne de astadi; amu vediutu preoti predicandu fórté frumosu — dupa judecat'a mea, — intrebandu inse de judecat'a poporului, am aflatu pre poporu dicandu „suntu bune cele ce a

disu parintele, inse nu suntu sfinte ca cele ce ni spune invetiatoriulu nostru din cazania. — (In unele locuri este obiceiul ca in zile de dumineci si serbatori, invetiatoriulu cetesce in biserica din Cazania.)

Ca predică se aiba vreunu folosu se recere :

a) Materia acomodata la timpul potrivit.

b) Poporu carui a i placu predicela.

c) Ca predicatoriulu se nu fia omu de tôte dilele la poporu.

d) Predarea buna a prediciei.

Eu amu esperiatu la poporu, că totudeuna pune mai mare pondu pre cuvintele ce le aude de la altii si nu de la ai sei: crestinii nostri din ori care parohia privescu cu multa curiositate candu vedu in biserica loru preotu strainu, căci pre alu loru luvedu in tôte dilele; tocmai pentru acést'a — o vorbire a unui preotu strainu e eu mai malta atentiune ascultata, decâtu un'a ce o tiene preotulu locului; asculta poporul si pre preotulu seu mai alesu la ocasiuni straordinarie si la serbatori imperatesci, dar cu atātu mai putienu lu-asculta in Duminecile de rōndu.

Despre adevverulu acest'a s'a potutu convinge ori care preotu; scimu si vedemu noi cu ochii, că o pastorala archierésca — macaru numai un'a-data in anu — zidesce mai multu la poporu, decâtu tôte predicela de preste unu anu a unui preotu din satu; o presentare a unui preotu strainu intr'o comuna bisericesca dă obiectu de vorbire poporului pe mai multe luni, si o vorbire ce o tiene in biserica unu protopopu, are mai multu efectu decâtu 99 predici a preotului din locu.

Asia dara fiindu tôte aceste adevveruri recunoscute, si fiindu că dela locurile mai inalte se poftesce dela preoti se predice in biserici in dumineci si serbatori, credu că va fi la locu; se ne intrebāmu — ce avemu de facutu ?

Tóta lumea ne va respunde, facitive detorinti'a!! — Ei bine, toti nisumu la implinirea datorintiei pana la unulu, inse fiacare in directiunea ce-i vine la socotela: dar se vede că acést'a directiune luata de cleru, nu convine celoru cari conduc destinele bisericeii, pentru că altcumu nu aru avea nici unu intiesu — anume pentru noi cei din Eparchi'a Aradului — conclusulu sinodalu de sub Nr. 82 din 1879. si ordinatiunile emanate in acestu meritu catra protopopii tractuali; fiindu inse că aceste esista, nu ni remane, decâtu să vorbim la ele, cu atātu mai vertosu, — căci acele acte suntu totu atâte testimonie de paupertate pentru clerulu nostru, pentru biserica noastră.

Reconoscemu faptul că voru fi de indreptatu multe in biserica; dar vin'a acestor'a nu se pôte atribui nici bisericeii, nici clerului, nici poporului; ci tôte relele trebuie se le insusimu spiritului timpului in care traimu; se dice ca traimu in seclulu luminei, si nu potemu negă, că invetiatur'a au cuprinsu unu locu atātu de intinsu pe fati'a pamentului, ca nici candu alta data; invetiatur'a cu doctrinele sale au cuceritu asia dicandu tôte marginile lumii, si cei mai mari invetiati ai pamentului suntu astadi tōtu atătia apostoli ai „luminarii moderne“ cu cari biserica cu mare greutate pôte emulá: aceste doua la olalta „Luminarea moderna“ cu „Biserica“ tocmai asia se potrivescu ca doua trasuri, cari se intreco intre sine, dintre cari trasuri tragetorii unei'a se fia dreptatea, ér tragetorii altei'a se fia peccatulu; trasura carea e trasa de peccatu, invinge pre trasura tra-

sa de dreptate, — nu pentrucă dreptatea ar fi fōrte slaba, ci pentrucă peccatulu coversiesce tôte: — asia suntemu cu biserica; ea propaga nestramutatu invetiatur'a cea nemincinosa a lui Christosu: spiritulu timpului inse a luat alta directiunea pentru luminarea poporului, prin carea se coversiesce „dreptatea, credinti'a, dragostea si nedejdea“ propagata de biserica.

In astfeliu de impregiurari se potu totu emaná indrumari preotiloru se predice in biserici si in adunari, căci tōta ostenel'a este zadarnica; inzadaru vomu pretinde dela preoti acést'a, căci trebuie se mai recunoscemu si aceea, că preotii nostri nu sunt totu odata si predicatori. Avemu cu finea anului 1882. in dices'a Aradului 624 preoti, dintre cari — cugetu a nu sminti, déca voiu dice că — abia voru fi una suta insi si predicatori, căci bine se insemnāmu — că pôte fi cineva fōrte bunu preotu, inse fōrte slabu predicatoru, si éراسi vice-versa; asia dara trebuie lecuitu reulu acolo unde esista, adeca in spiritulu timpului, in sistemulu actualu.

Preotii cari sci u predică, si-cunosc datorinti'a loru si nisuescu la implinirea ei si fara indrumari, fara porunci; ér cei ce nu sci u predică, nu voru predică nici in urm'a porunciloru, pentrucă nu sci u.

Amu cetitu in Nr. 5 de est-timpu alu acestei pretiuite foi — scrierea Domnului Popa in meritulu prodiciloru; si déca nu asi u convinsu despre contrariulu, asi u consinti si eu intru tôte, inse se miconcēda onorat'a Redactiune a declará, că pre acea cale nu vomu ajunge nici odata la scopu; dupa mine noi nu potemu imitá preotii altoru confesiuni, si cu deosebire pre cei protestantii — pana va sustá cultulu nostru divin u de astadi, carele precum amu disu intr'unu locu mai susu, este fōrte obositoriu atātu pentru cleru cătu si pentru poporu, si pana cand nu vomu avea unu cleru erudit u abuna-óra ca protestantii: — déca deci vremu se pretindemu dela preotii nostri se fia si ei acolo, unde sunt preotii altoru confesiuni, trebuie se ne ingrijimu de o crescere cu multu mai buna a clerului decâtu ca cea de pana aci, apoi si de o dotatiune cuviinciōsa omeniloru culti; căci déca preotii nostri stau in urm'a altoru preoti, — caus'a principala e dotatiunea miserabila ce face pre ai nostri ca numai in biserica se pōrte numele de preoti, éra afara de biserica cei mai multi sémana a cersitori; — apoi nu trebuie se perdemu din vedere nici pe unu momentu, că in dilele nōstre cei mai multi se resólva pe cariera preotiésca nu din devotamentu catra biserica, ci din interesulu ce se nasce in totu omulu in lupt'a sa pentru existintia, si asia nu ne potemu mirá déca cam de rōndu se resólva la preotia mai multu individi cari pe alte carieri nu-si afla fericirea.

Acést'a e caus'a de biserica noastră e lipsita de preoti eruditi, si acést'a e caus'a pentruce nu predica preotii; ei n'au timpu de a se pregati pentru predici, — grija pentru cele pamentesci e cu multu mai mare decâtu cea pentru cele ale bisericeii.

Adevveratu că avemu o multime de preoti cari nu se potu scusá; căci scus'a — ca materia se eshauriéza, că nu avemu carti de predici, éra celea ce le avemu nu sunt corespondiatōre, si că ar fi unu blamu pre noi preotii timpului de astadi, cand aru trebui se ne luāmu de cinosura predicela compuse nainte de acést'a cu 70—80 ani — sunt numai amagiri, ca se crēda cine vrea. — Manuale de predici avemu destule, inse nici pre acelea nu le folosim; câte carti

de aceste voru fi muceditu si stricatu de pravu pre grindii in case pe la preoti, ba multe le voru fi rosu si siorecii fara ca se fia macaru cetite! inse se nu cautamu atât'a dupa asemine carti, ci déca multor'a nu li convine „Cazania“ si celelalte numite de Dlu Popa, cine are lipsa de manuale de predici, se si procure dela tipografi'a archidiecekana din Sibiiu cartea intitulata „Kiriakodromion,“ carea cuprinde in sine cuventari bisericesci pentru fia care Dumineca si serbatore a anului, intocmite dupa arhiepiscopulu Astrachanului Nichiforu Teotoke — de marele Archiereu Andreiu Baron de Siaguna la anulu 1855; — séu procure-si cartea intitulata „Siesedieci si patru cuvinte séu Predice“ ale celui mai mare predicatoriu alu bisericeii — Ioanu Chrisostom, traduse de Episcopulu Melchisedek si tiparita in Bucuresci la anulu 1883.: — in aceste carti póte affá si celu mai simplu preotu ocaziune destula de a dá invetiatura poporului, — căci sunt scrise intr'unu modu acomodat pentru toti timpii. — Er preotii cari au darulu de a sci predicá, affá materia destula de predicatu in izvorulu neseccatu alu Santei Scripturi: inse asia se vede că avem multi preoti cari nici ideia nau despre Sant'a Scriptura.

Déca este deci vre unu reu de vindecatu la preotii nostri, se o spunemu pe fatia, si atunci dupa mine e de lipsa sé se face cura radicala: si anume se privimu ce face Consistoriulu si Sinodulu Eparhialu din Aradu cu invetiatorii, — ca se ii aduca acolo, unde recere timpul de astadi, apoi credu că nime nu va trage la indoela, că si invetiatorii nostri compunu o parte a organismului nostru culturalu bisericescu; cu invetiatorii slabi se tienu cursuri supletorie de invetiamentu; pentru ce se nu se tienu asemenea prelegeri si cu preotii? — firesce in alta forma nu ca si cu invetiatorii, pre care forma 'mi voiu permite se o descriu de alta data, — numai se potemu ajunge la scopulu ce-lu urmarimu.

Er si pana atunci, déca lips'a de predicari e ardenta, si déca pastoralele Episcopesci nu sunt de ajunsu spre luminarea poporului, — Protopresbiterii aru fi chiamati in primul locu a implini sarcin'a apostoliei de a predicá in bisericile din tractulu loru — din candu in candu — ca unii cari sunt prepositii preotiloru parochiali din cerculu loru, si cari pentru aceea póta acésta dignitate; si adeverulu grandu — dupa mine — nici e consultu a se impune preotiloru fara sciintia a predicá, ci protopresbiteriloru ca celoru ce au mai multa sciintia, si suntu cu destula védia naintea poporului, si destulu de harnici pentru a suportá sarcin'a celoru slabi.

Cumcă intru adeveru numai Protopresbiteriloru ar trebui se se impuna sarcin'a de a predicá in bisericii, ne incredintiamu din insasi originea institutiunei protopresbiteriloru. — La inceputu nu erau protopresbiteri, ci Horepiscopi, cari mai tardiu s'au numitu Visitatori; acesti'a aveau datorintia a face slujb'a apostoliei umblandu din comune in comune; dupa ce acesti'a au incetatu, s'au introdusu protopresbiterii, cari au mostenitu tóte drepturilc si datorintiele Horepiscopiloru, prin urmare si sarcin'a de a binevesti, pentru acést'a au si dotatiune dela preoti si poporu — ca protopresbiteri.

In cătu nu aru fi destui protopresbiterii pentru acésta sarcina a predicarii, — li se póte numi din partea Prea Santitului Episcopu diecesanu ajutoriu dintre preotii cunoscuti de harnicii pentru acést'a slujba; astfelu dimpreuna cu poteri unite sé se impli-

nescá sarcin'a apostolica intru vestirea cuventului divinu.

Facendu-se astfelu, mai cu graba si cu mai bunu succesu vomu ajunge la scopulu pre carele toti lu-dorimu.

Ioanu Ciora
preotu.

Epistótele parochului betranu.

III.

Iubite Nepóte!

Nu ti-asiiu tramite epistól'a acést'a chiarú acuma căci eram se-ti scriu alt'a — dóra mai interesanta, de cumva nu audiamu impregiurulu meu vorbindu unii si altii, că preotii betrani de astadi pana erau tari si senatosi, in teneretiele loru nu au facutu nici unu lucru mai insemnatu, nici o fapta mai de Dómne! carea se remană de pomenire intre urmatori. Me semtiu indatorata a luá in aperare pre colegii mei de o vresta, n'asiu vrea pentru multu, ca naintea urmasiloru se remanemu prihaniti si că pomenirea nóstra se fia cunoscuta din vre-o lature rea; chiaru de n'amu fi facutu nimica de insemnatu pentru timpurile viitórie, ajunga — că in timpuri vifórose si grele amu suportatu zadufulu si amu aperatu biserice'a si poporulu in curatienia ca se le lasamu urmasiloru — drépta mostenire. — Greumentulu acést'a nu-lu scie altulu numai acél'a, care l'a portatu; usioru e acum unor'a a vorbi pre acei'a, in acaror'a ustenéla au intratu, dar' greu ni erá nóa a pastoru o turma incungiurata de lupi si in acarei staulu áncá suffá ventulu de tóte laturele; staululu erá pe aci sé se cutropésca sub loviturile cele multe si nu capetamu nici propte macaru, ca se ni-lu sustienemu pana la unu timpu, — noi preotii cu betrani cu teneri din acelu timpu ni-amu pusu umerii de propte, ca se sentimu staululu si turm'a de primejdia. — Tari'a lui Samsonu a fostu in perulu capului seu, a nóstra tari'a a fostu in bun'a contielegere dintre noi insine. Ce dicea unulu, ceilalti ascultamu; nu ne stricamu unii pre altii, nu ne dusmaneamu; precum vedemu astadi pre fiii lui Israilu că toti tienu ca ferulu la olalta, asia ne sprijineamu noi unii pre altii. Portarea nóstra a placutu poporeniloru, cari erau iobagi la domni si ne priveau ca pe nesce fiintie mai alese puse in fruntea ómeniloru. — Ori cătu a fostu de mare greumentulu, — de poporu nu ne-amu despartitu; cu elu impreuna amu plansu. cu elu impreuna ne-amu radicatu. Pucini amu mai remasu dintre preotii de pe atuncia si rogámu pre cei de astadi, ca memori'a celoru betrani se o pastreze déca nu pentru alta. baremu pentru atât'a ca li-a lasatu loru turm'a intréga si curata numai se fia densii stepani de ea, ca se o póta si densii lasá mostenire, éراسi intréga altoru ce voru urmă dupa timpuri.

Dara nu numai contielegerea intre olalta, aveamu noi si voia d'a face si lucruri, cari pe atuncia treceau de insemnate (astadi póte că nu s'ar luá dora nici intr'o socotintia). Insemnu că ceea-ce diseiu acum, cade pe timpul dupa resmeriti'a din 1848, painte de aceea — nici vorba se vre potea lucrá ceva pe fatia pentru binele poporului. Acuma se potu infiintá societati si reuniuni de cultura si de binefacere; acuma preotii se aduna in sínóde si conferintie; acuma avemu poporeni inteligenti si diurnale de totu feliulu, acuma este iertatu a se desbate asupra celor'a ce mai de multu nici intre patru ochi nu cutezamu a vorbi.

In multe locuri vei vedea Iub. Nepóte biserici mari si tari; greu lucru a fostu a le radică aceste. — Déca trebuia undeva pentru domnul de pamentu si pentru 2—3 maestri ai lui — o biserica rom. catolica, scóla séu casa parochiala — poporeni nostri le radica in robota si fiindcă clopote ómenii nostri nu sciau torná, ni le luau pe ale nóstre si le asiediau in turnurile lor. „Potévele“ parintelui Cirilu si pana in diu'a de astadi marturisescu, că acele clopote s'au luatu cu de-a-tari'a dela noi. Candu episcopulu unitu cu numele Vulcanu dela Oradea-mare in deceniulu alu 4-lea alu vécului acestui'a amblá prin comunele nóstre ca se ne atraga la „sânt'a unire,“ — într'o comuna óre-care, crasniculu „a perdutu“ chei'a bisericeii si episcopulu n'a potutu se intré, — odorbiroulu a aflatu într'acést'a destula plicina a-lu citá la sine si asia schiopu precum erá, i mesurá cu alunulu 12 de cele próspete; poporul din acea comuna si astadi pomenesce de candu a fostu episcopulu la ei in visita canonica. — Bietulu Filipu, stau bunu — si elu ar fi in stare a suferi aseminea góna pentru bisericiu'a lui!

Vedea-vei Iub. nepóte! in unele locuri si câte o scóla mai frumosica, cea mai multe sunt mai simple — cu adevératu, dar greu lucru a fostu a le radică si a le sustiené si pre aceste. Asia precum sunt, noi le lasámu mostenire urmasiloru nostrii ca se le immultiésca si se le radice, — lasámu print'ensele fundamentulu gata si multu materialu in însusi poporul pastoritu de noi; cei cari sunt astadi la ordinea dilei, se zidésca si se continue lucrulu nostru, déca voiescu se remana cu poporu. Se nu se totu cante de seracia si de neajunsuri; nici odata n'a fostu mai bine, ba erá odinióra cu multu mai reu. Precumu afu eu, astadi lipsesce contielegerea fratiésca intre preoti; voimú se ne aratámu mai invetiati unii de cátu altii si nu ni prea place a lucrá in vii'a Domnului într'o harmonia si dragoste fratiésca.

In curendu ti-voiu scrie despre unu lucru, despre care asiú fi vrutu se te incunoscintiezu anca mai demultu si care intereséza pre multi dintre noi. — Si pana atunci — salutare!

Tipiculu septemanei.

La 19 Februaríu

Duminec'a lasatului de brânza.

Acést'a slujba o seversimu intru tóte precumu s'a aratatu in Duminec'a trecuta.

D i v e r s e.

* O biserica de 151 de ani. Parochienii nostri din *Beiusiu* pe multe căli s'au incercatu a aflá anulu candu s'a edificatu biserica lor. Cu tóte că cu ani nainte de acést'a fruntasii bisericesci au cercetatu anume mai multe archive vechi, n'au ajunsu la rezultatu pana la 3/15 l. c. candu tienenduse sinodu protopresbiteralu in biserica, unu óspe a frundiaritu într'o carte vechia slavona pusa la o parte, si cu subscrierea preotului de odinióra in *Beiusiu* — Popa Iosifu, a aflatu pe o pagina urmatori'a insemnare scrisa firesce — cu litere cirile: „biserica cea románesca din *Beiusiu* s'a inceputu a se face la anulu 1733.“ Ospele fiindu unulu dintre barbatii nostri bisericani, cari cunoscu valóra insemnariloru si notitieloru din cartile cele vechi bisericesci iesite din intrebuintiare, numai decátu descoperi acést'a tuturoru celoru pre-

sinti si astfelu se implini dorinti'a multor'a, cari multu au cautatu a aflá aceea, ce se descoperi prin o simpla intemprare. — Corespondintele nostru din *Beiusiu* cu o cale ni scrie, că in acea insemnare vechia s'ar cuprinde si unele lucruri ce pana acumu nu sunt destulu de lamurite. Se dice adeca ca in acela anu s'au fostu prinsu prin comitatu (varmegie) peste 80 de ómeni din districtulu [vidicul] *Beiusiu* lui si ii a pusu la inchisóre in Orade, ba pre unii dintre ei (4 insi) ii-a judecatu la móрте. De si in memorat'a insemnare se pomenesce, ca unii dintre acesti prinsu au furatu si au facutu alte faradelegi, totusi caus'a nu se vedesce destulu de lamurita de ore-ce este adusa in combinare tocmai cu zidirea bisericeii; apoi se scie din istoria ca biserica rom. din partile aceste pe acele timpuri erá fórte apesata ba erá opritu a se zidi biserici in launtruлу comuneloru ci numai pe la margini, precum se vede si astadi. Insemnarile din cartile vechi adese sunt de mare insemnate pentru istori'a bisericeii si a poporului, — ar trebui crutiare de perire.

* **Clironomulu Rudolfu** cu soci'a lui **ADucés'a Stefania** la capetulu lunei lui **Aprile** va caletóri la *Constantinopolea*, de unde la rentórcere se va abate la *Bucuresci* si dupace va stá acolo dóue dile, va cercetá si *Belgradulu* si apoi se va rentórcé in monarhia.

* **Himen.** Ieri s'a cununatu in *Beiusiu* dlu prof. *Vasiliu Stefanica* cu dsiór'a invetiátoria dela scóla de fete de statu de acolo *Eufemia Duma*. Fericirea se ii insotiésca in tóte dilele vietii lor!

* **Regularea comuneloru bis. izr.** Ministrulu de culte dlu **Aug. Trefort** a emanatu ordinatiune catra tóte comitetele adm. ca de rabini izr. se nu se mai aplice numai cetatieni magiari si cari au absolvitu celu pucinu 4 clase reali ori gimnasiali — eventualu scól'a civila.

* **Esamenu de calificatiune** cu succesu laudabilu a depusu clericulu absolutu *I. Moldovanu* si s'a calificatu pentru parochie de clas'a I.

* **La preparandi'a din Deva** la 3—5 Ian. a. c. a depusu esamenu din limb'a magiara urmatorii invetiatori din dieces'a *Aradului*: *Constantinu Zopot'a*, *Ioanu Balintu*, *Iosifu Suciú*, *Georgiu Grozavu*, *Georgiu Minisianu*, *Teoderu Popu*, *Vas. Bogoinu*, *Dim. Catana*, *I. Micoroiu*, *Aur. Jurca*, *Petru Ferencz*, *Nic. Luchina*, *Ioach. Bontica*, *Mich. Voluntiru*, *Constantinu Clecanu*, *Iul. Grofsiorénu*, *Vas. Popovicu*, *Ales. Dobosiu*, *N. Debeleacu*, *Ioach. Munteanu* toti acesti cu succesu; ér' altii 4 nu primira testimonii.

* **Rudeniile repos. clericu** *Alesandru Luncanu* aducu prin acést'a multiamita tuturoru cari din apropiare si din indepartare au acursu se dee reposatului onórea cea de pe urma. Dorerile maicei pentru perderea unicului siu le-a potutu incátva aliná numai prezentarea colegiloru, cari in numele tuturoru eleviloru dela institutulu teologicu au depusu pre cosciugulu reposatului o cununa frumósa — in semnu de iubire fratiésca. — (Unulu dintre rudeni.)

* **Alegerea de notariu com.** — In *Sambateni* (cottulu *Aradu*) in urm'a abdicerei veteraunlui *Petru Cociuba*, la 11 l. c. n. s'a tienutu alegere de notariu com. — Din o corespundintia ce ni-a trimisu dlu inv. *G. Barabasiu* in meritulu alegerei — estragemu, că candidati au fostu *L. Stancu*, *I. Tripa*, *V. Tatariu*, *Aur. Popescu*, si *N. Conopanu*, toti teneri romani bine cunoscuti in acestu pregiuru. — Actulu alegerei l'a condusu pretorele cerc. dlu *Br. Bánhidu* — cu tactu si

cu dreptate. S'a alesu cu majoritate de voturi dlu *N. Conopanu*, fiindu sprijinitu mai vertosu de preotulu *C. Petrovićiu*, si de primariulu *D. Comlosianu*. — Pof-timu si noi ca bucuri'a poporului in urm'a alegerei se fia durabila!

† **Necrologu.** La 4 l. c. dispărù dintre vii angerasiulu nevinovatu, *Alesandru* primulu intre conscolarii sei, fiulu de 7 ani a invetiatoriului nostru *Ioachimu Munténu* din Tornea (cottulu Aradu.) — Parintii si fratii celui mutatu affe mangaiare in impregiurarea, cà nevinovatulu baietielu s'a indepartatu spre a fi decorulu angeriloru din ceriu.

* **Musicalu.** „Nu me uitá“ e titlulu unui quad-rille compusu de fericit'a *Ersilia Lazaru* n. *Nicóra* si edatu de veduvitului ei sociu *Geogiu Lazaru* — Se affa de vendiare la librariulu Klein Mor in Aradu. Pretiulu 80 cr.

† **Vasiliu Paapa**, proprietariu din Romania a incetatu din viétia in lun'a trecuta. A testatu pentru scoli si invetiamentu peste 213 mii lei. — Fia-i memori'a eterna!

* **Ucigatorii tavernicului Majláth** ieri la 7 óre demanétia s'au esecutatu in Budapesta prin farci. Toti trei au fostu de religiunea rom. cat. si preotii prin sórte au decisu a se impartí între sine asupra condamnatiloru.

* **Oferte pentru seminariulu diecesann din Aradu.** Din *Minisiu* a incursu dela mai multi credinciosi 20 fl. Din *Pilulu-mare* au incursu 202 fl. la cari au contribuitu: parintele *Georgiu Petrovićiu* 50 fl. *Vasiliu Avramuti* si *Vasiliu Cretiu* cu câte 5 fl. *Lupasiu Moise*, *Mitru Petroi*, *Ioanu Lupasiu* si *Nicolae Bordeleu* cu câte 3 fl. *Ioanu Thiereanu* cu câte 2 fl. 50 cr. *Ioanu Pantosiu*, *Savet'a Mladinu*, *Achimu Motiu*, *Davidu Pantosiu*, si *Florea Gergariu* cu câte 2 fl. *Nicolae Dublea*, *Ioanu Pantosiu*, *Ioanu Otlacanu*, *Flore Boariu*, *Petru Brandosiu*, *Mitru Crisianu*, *Nicolae Hertieu*, *Acsentie Muresianu*, *Pavelu Lupasiu*, *Simeonu Boderleu* si *Georgiu Bancia* cu câte 1 fl. *Paulu Teodoru*, *Petru Pantosiu* si *Moise Pantosiu* cu câte 50 cr. Ofertu din sum'a primita pentru espropriarea pasiunei sesiiloru parochiale 105 fl. — Din *Vascau* si *Baresti* 45 fl. 45 cr. la cari a contribuitu: *Domnii Paulu Fasie* si *Paulu Pappu* cu câte 5 fl. *Alesandru Coste* cu 3 fl. *Veisz Lázár*, *Petru Mihuti'a*, *Iosifu Coroiu*, *Ioanu Coroiu*, *Georgiu Gerlanu*, *Vasiliu Boda* cu câte 2 fl. *N. N. Al. Dragany*, *Ladislau Lázár*, *Georgiu Coroiu*, *Alesandru Coroiu*, *Küllös Lajos*, *Alesandru Dancu*, *Alesandru Coroiu*, *Georgiu Coroiu*, *K. Bodog*, *Alesandru Popoviciu* si *Ioanu Vezu* cu câte 1 fl. ér' ceialalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. — Din *Rézbánya* 11 fl. 50 cr. la cari a contribuitu: *Petru Baicu* preotu si *Nicolau Gavra* not. cu câte 3 fl. *Veisz Ignátz* 2 fl. *Terentiu Popoviciu*, *Maria Pop'a* si *Nicolau Popa* cu câte 1 fl. *Mayer Norbert* 50 cr. Din *Campani* 13 fl. 40 cr. la cari a contribuitu: *Atanase Pop'a* preotu 2 fl. 60 cr. *Onica Dale*, *Ilie Bolovanu*, *Ambrosiu Georgiu*, *Indreiu Todor*, *Pele Sandre* si *Tuduce Henciu* cu câte 1 fl. ér' ceialalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. — Din *Sêrbesci* 6 fl. la cari a contribuitu: *Nicolae Coste*, *Flore Coste*, *Ioanu Costea* si *Culutia Nica* cu câte 1 fl. ér' ceialalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici; din *Lunca* 10 fl. 31 cr. la cari a contribuitu: *Georgiu Popoviciu* preotu 2 fl. *Megyesy Iozsef*, *Ignatie Ladasiu* si *Iosifu Draganu* cu câte 1 fl. ér' ceialalti dela mai multi cre-

dinciosi in sume mai mici. — Din *B-Fanatia* 7 fl. 32 cr. la cari a contribuitu *Alesandru Sabau* cu 2 fl. *Ilie Sabau* 1 fl. ér' ceialalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. — Din *Verdiari inf. si super.* 11 fl. 80 cr. la cari au contribuit *Petrisoru Pop'a* cu 2 fl. *Ales. Musietu*, *Trifu Ciura*, *Adamu Varg'a*, *Petru Gavr'a*, *Teodor Gavr'a* *Alesandru Gavr'a*, *Mihaiu Ciur'a* si *Mihaiu Gavr'a* cu câte 1 fl. ér' ceialalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. — Din *V-Selisce* 6 fl. la cari a contribuitu: *Comuna bisericésca* 4 fl. si *Georgiu Burzasiu* epitropu cu 2 fl. — din *Baitia* familia *Hotya Alexa* au oferitu 3 fl. — opidulu *B-Siebesiu* 300 fl. la cari a contribuitu *St'a biserica* cu 100 fl. ér' din spelele cultului 200 fl. — din *Govosdia* 200 fl. la cari a contribuitu *St'a biserica* cu 50 fl. ér' din spelele cultului 150 fl. — *St'a biserica* din *Berindení* cu 100 fl. *St'a biserica* din *Revetisiu* cu 300 fl. *St'a biserica* din *Almasiu* au mai contribuitu cu 50 fl. comun'a *Bodesci* au votatu 200 fl. *Dlu Aureliu Suci* advocatu in Aradu a contribuitu cu 50 fl. din *Chisindia* 25 fl. la cari a contribuitu: *St'a Biserica* cu 20 fl. *Ioanu Bodea* 2 fl. *Georgiu Cornea* si *Filimonu Ardeleanu* cu 1 fl. Din tasulu purtatu in santa biserica 1 fl. — *St'a Biserica* din *Cladova* a votatu suma de 20 fl. — din *Cornitelu* 20 fl. la cari au contribuitu *Biserica* 10 fl. ér' din comuna dela mai multi locuitori 10 fl. — Din *Drauti* 30 fl. 44 cr. la cari au contribuitu: *Georgiu Ratiu* si *Daniel Gergely* cu cât 5 fl. *Nicolau Debeleaca* 3 fl. *Daniel Iozsef* 2 fl. *Vikol Sándor* si *Vikol Simon* cu câte 1 fl. din naturaliele vendute au incursu 11 fl. ér' ceialalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici.

(Va urma.)

Ignatiu Papp, secret. consist.

CONCURSE.

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a *Basesci*, protopresbiteratul *Fagetului*, se escrie concursu pana la *1-a Martiu 1884 cal. vechiu*.

Emolumintele suntu: 300 fl. v. a. din cari are sè se provada scóla cu lemne de focu. 10 fl. pentru conferintia; cartiru liberu cu gradina de 1 júgeru.

Doritorii de a competá la acést'a statiune, au de a-si ascerne petitiunile instruate conformu dispu-setiuniloru stat. org. la oficiulu protopresbiteralu gr. or. din *Fagetu*, pana la terminulu mai susu indicatu. *Basesci* in 1 *Fauru 1884*.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a *Petrós'a*, protopresbiteratul *Fagetului*, se escrie concursu cu terminulu pana la *1. Martiu 1884 cal. vechiu*.

Emolumintele suntu: 240 fl. v. a. banii, 4 orgii de lemne pentru scóla; 10 fl. v. a. pentru conferintia, cartiru liberu cu gradina de 1 júgeru.

Doritorii de a competá pre acést'a statiune, au recoursele sale instruate conformu stat. org. a-le sub-scerne oficiului protopresbiteralu din *Fagetu*, pana la terminulu indicatu.

Petrós'a in 2 *Fauru 1884*.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractralu.

In lips'a de concurenti se publica de nou concursu pentru deplinirea parohiei vacante gr. or. din comun'a *Cavaranu*, protopresbit. Caransebesiu.

Emolumintele sunt: 25 jugere pamentu par, birulu à 15 oche de cucuruзу sfermatu dela 120 case si stolele usuate.

Cei cari voescu a ocupá acésta parochia de clas'a III. se tramita pana in 30 de zile rogarea instruita conformu „Regulamentului“ Préon. D. Sale protopresb. tractualu in Caransebesiu.

Cavaranu, in 29 Ianuaru 1884.

din siedinti'a comitetului parochialu.

Andreeviciu, m. p.
protopresbiteru.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu dela scóla I-a confesionala gr. or. din comun'a *Giula-Varsianu*, protopresbiteratu Chisineului, cottulu Aradu, se escrie concursu cu terminu pana la 19 Fauru 1884 in care di se va tiene si alegerea.

Emolumintele sunt: 1) In bani gata 230 fl. v. a. 2) 8° orgii de lemne diu care se va incaldi si scól'a 3) Pentru participare la conferintie invetiatoresci 7 fl. 50 cr. 4) Dela inmortari unde va fi poftitu 50 cr. pana la 1 fl. 5) Cuartiru si gradina de legumi, afara de aceste mai are ase bucurá de 17 jugere de pamentu aratoriu si competinti'a de pasiune.

Dela doritorii de a ocupá acestu postu se recere se fie preparandi absoluti, cu esamenu de cualificatiune de limb'a romana precum si din limb'a magiara si recursese adresate Comitetului parochialu au ale subserne Inspectorului cercualu de scóle alu Chisineului in Kétegyháza.

Aspirantii la acestu postu de invetiatoriu in decursulu timpului premergatoriu alegerii au sè se presinte in vre-o Dumineca ori serbatóre la s. bisericu din respectiva comuna, spre a-si arata desteritatea in cantari si tipicu.

Giula-Varsianu, 4/12 1883.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Petru Chirilescu**, m. p. insp. scol.

Se escrie concursu pentru urmatórele posturi din protopresbiterulu Belintului:

I. In comun'a *Susianovetiu*, postu de invetiatoriu la reinfintiatá scóla gr. or. confesionala, cu salariu anualu de 200 fl. si 9 jugere fenétia in valóre de 100 fl. pentru conferintie 10 fl. câte 40 cr. dela inmortari, unde va fi poftitu; 32 metri de lemne din cari se incaldiesce si scól'a; in fine locuintia libera cu gradina

Alegerea va fi in 19 Fauru st. v. a. c.

II. In comun'a *Hassiasiu*:

1), postulu de parochu clas'a III. cu urmatórele emoluminte: 30 jugere pamentu, anume: 20 de arature, 6 de fenatia, si 4 de tersiu; stol'a in datinata si câte un'a mesura de cucuruзу in bómbe dela 100 case, in fine intravilanu cu casa parochiala.

2), postulu de invetiatoriu, cu salariu anualu de 100 fl. si 10 meti de gráu, 10 de cucuruзу in bómbe; 16 fl. pentru conferintia, si 6 fl. pausialu scripturistichiu, 6 orgii de lemne, din cari se incaldiesce si scól'a, 3 jugere de pamentu, si locuintia libera cu gradina.

Terminulu de alegere pentru ambele posturi din Hassiasiu este diu'a de 26 Fauru st. v. a. c.

Recursese ajustate conformu prescrizeloru statutulu organicu — éra cele pentru posturile invetiatoresci si amesuratu §-lui 6 alu art. XVIII, 1879 — sè se adreseze concernitelu comitetu parochialu gr. or. si tramite subserisului protopresbiteru si insp. tractualu de scóle *Georgiu Creciunescu* in *Belincz.* p. u. *Kiszetó*; avend recurrentii a se presentá in vr'o Dumineca ori serbatóre in biseric'a din locu, spre a-si arata desteritatea in cantari respective cuventári si tipiculu bisericescu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu concernintele: **G. Creciunescu**, m. p. prot. si inspect. tract. de scóle.

Conformu ordinatiunei Ven. Consistoriu din 15 Decemvre 4883 Nr. 1514 B. se deschide concursu pentru vacant'a parochia din comun'a *Veresmortu*, care apartiene la parochie de cias'a trei'a aflatória in protopresbiteratu Lipovei, comitatulu Caratiu-Severinu, prin acést'a se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de 19 Februaru a. c. st. v.

Emolumintele sunt: 1) Unu jugeru gradina intravilanu, 30 de jugere pamentu estravilanu, parte fenatie. 2) Biru parochialu dela 60 de case 60 de mesuri cucuruзу in bómbe. 3) Stolele usuate.

Recurentii la acést'a parochia, voru avea recursese loru a le instrui conformu sensulu din statutulu organicu adresandu-le comitetulu parochialu se le substérna parintelu protopresbiteru tractualu *Ioanu Tieranu* in Lipova, afara de acést'a voru avea a-se presentá in vr'o di de serbatóre la sant'a bisericu, spre a se face cunoscutu poporulu, si spre a-si arata desteritatea sa in cantu si oratoria.

Veresmortu, la 23 Ianuaru 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu Tieranu**, m. p. Protopopu.

Concursu de licitatiune minuenda.

Comitetulu parochialu gr. ort. rom. din *Gaiulamicu*, (cottulu Timisiu) conformu planulu si preliminarulu de spese, aprobatu de Ven. Consist. din Caransebesiu din 22 Decemvre 1883 Nr. 690 S. se escrie concursu de licitatiune publica minuenda pentru edificarea Scólei, care licitare se va tienea in 4/16 Martie 1884 la 11 óre ante meridiene in cancelaria casei comunale din Gaiu-micu.

Spesele de zidire conform preliminarulu de spese in sumariu sunt urmatórele: 1) Pentru lucrulu zidariulu 554 fl. 16 cr. 2) Pentru lucrulu lemnariulu 604 fl. 42 cr. 3) Pentru lucrulu mesariulu, locatariulu, sticlariulu si vapsitului 261 fl. Sum'a 1419 fl. 58 cr.

Se aviséza deci intreprinditorii aceia, cari dorescu a primí pe sine lucrurile susamintite, pe terminulu pusu, provediuti cu vadiulu de 10¹/₂ a se presentá la licitare, unde dupa licitarea efeptuita se va incheia contractulu, carele se va substerne V. Consistoriu spre aprobare.

Planulu, preliminarulu de spese si conditiunile de licitare se potu vedea la presidintlu comitetulu parochialu gr. ort. rom. din Gaiulu-micu.

Ciacova, in 3 Fauru 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Paulu Miulescu**, m. p. protopresb. si as. consist.